

WSKAŹNIKI / ADRESY

Wskaźnik → jest zmienną, która zawiera **adres** (wskazanie) innej zmiennej lub adres dowolnego obszaru w pamięci komputera, (np. może być to adres obszaru danych lub adres kodu programu)

Ogólna postać definicji wskaźnika:

typ_danych * identyfikator wskaźnika ;

Najczęściej używane są wskaźniki „zdefiniowane” zawierające adres innej zmiennej. Taki wskaźnik zawiera informację o:

- **adresie** zmiennej w pamięci komputera
- **typie** danych przechowywanych w tej zmiennej

Przykłady definicji:

```
int * wskaznik; // wskaźnik na zmienną całkowitą
double * wsk_liczby; // wskaźnik na zmienną rzeczywistą
char * wsk_znaku; // wskaźnik na pojedynczy znak
char * tekst; // wskaźnik na początek łańcucha znaków
                (na pierwszy znak tego łańcucha)
```

Można również korzystać ze wskaźników „niezdefiniowanych” (anonimowych). Taki wskaźnik zawiera tylko informację o **adresie** początku obszaru pamięci (bez określenia typu wskazywanych danych). Definicja takiego wskaźnika ma postać:

void * identyfikator wskaźnika ;

jest to wskaźnik na „dowolny” ciąg bajtów danych.

Ze wskaźnikami i adresami związane są dwa operatory:

- operator **adresu** (referencji) **&** zwracający adres zmiennej podanej po prawej stronie tego operatora.
- operator **wyłuskania** (dereferencji) ***** identyfikujący obszar zmiennej wskazywanej przez wskaźnik podany po prawej stronie tego operatora.

```
int liczba ;
int *wskaznik ;
wskaznik = &liczba; // przypisanie zmiennej wskaznik
                   // adresu zmiennej liczba

*wskaznik = 10; // przypisanie wartości 10 do zmiennej
                // wskazywanej przez wskaznik
                // ( tutaj jest to równoważne liczba = 10 )
```

Arytmetyka wskaźników

Na wskaźnikach mogą być wykonywane następujące operacje:

- przypisania (=)

wsk = wskaźnik_zmiennej_lub_obszaru_pamięci ;

(w przypadku niezgodności typów konieczne jest dokonanie konwersji typu)

- operacje porównania (==, !=, <, >, <=, >=):

wsk_1 == wsk_2 // sprawdzenie czy zmienne zawierają te same adresy

wsk_1 < wsk_2 // czy zmienna **wsk_1** zawiera adres mniejszy

// od adresu zawartego w zmiennej **wsk_2**

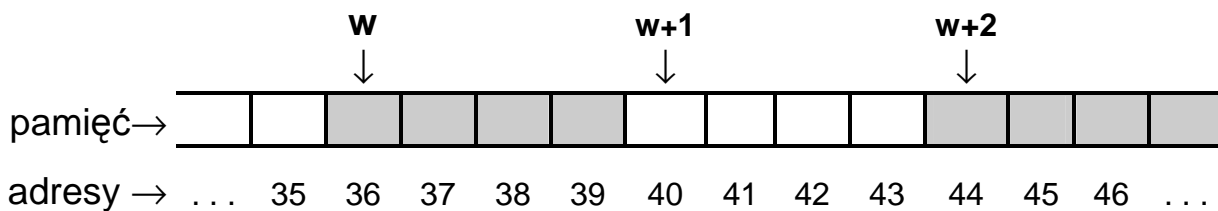
- operacje powiększania lub pomniejszania wskaźnika (+, -, ++, --, +=, -=)
o liczbę całkowitą (tylko dla wskaźników zdefiniowanych)

→ powiększenie (pomniejszenie) wskaźnika o wartość **N** powoduje wyznaczenie adresu przesuniętego o:

N * sizeof(typ_zmiennej_wskazywanej)

bajtów w kierunku rosnących (malejących) adresów.

np. **int *w;**

- operacje odejmowania wskaźników tego samego typu → wyznaczenie „odległości” pomiędzy dwoma adresami w pamięci.
(odległości w sensie **N * sizeof (typ_elementu_wskazywanego)**)

Przykłady zmiennych wskaźnikowych:

```
int * wsk_liczby; // wskaźnik na liczbę typu int
```

```
int tab_A[10]; // 10-cio elementowa tablica liczb int  
( identyfikator tab_A jest stałą równą adresowi  
pierwszego elementu tablicy o tej samej nazwie  
tzn. tab_A == &( tab_A[0] ) )
```

```
int * tab_B[10]; // 10-cio elementowa tablica wskaźników na liczby int
```

```
int * ( tab_C[10] ); // jak wyżej
```

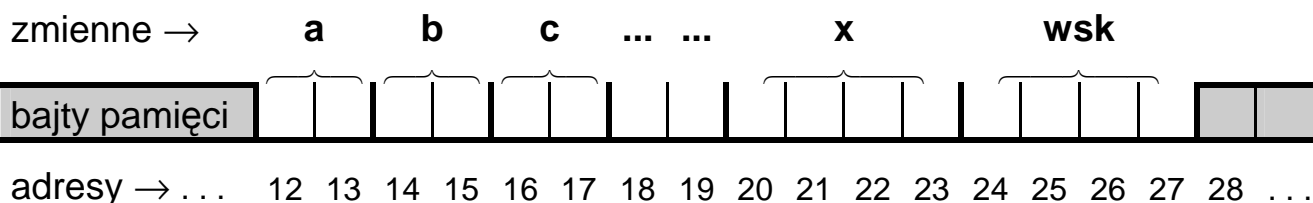
```
( int * ) tab_D[10]; // jak wyżej
```

```
int (*tab_E)[10]; // wskaźnik na 10-cio elementową tablicę liczb int
```

PRZYKŁAD: Dostęp do zmiennej za pomocą wskaźników

```
#include <stdio.h>
short a;      // typ danych short ≡ short int
short b;      // w systemach 32 bitowych zajmuje w pamięci 16 bitów (2 bajty)
short c;
float x;
short * wsk;
```

// przykładowa organizacja zajętości pamięci komputera przy w/w definicjach


```
void main( )      // Program ilustrujący różne sposoby zapisu wartości do zmiennej 'b' :
{                // bezpośrednio (poprzez nazwę zmiennej) oraz pośrednio, za pomocą
                // wskaźnika na 'b' lub na sąsiadujące zmienne 'a', 'c', 'x'

    // Wyświetlenie adresów przydzielonych zmiennym: a, b, c, x, wsk
    printf(" \n Adres zmiennej A = %u ", (unsigned) &a );           // 4203212
    printf(" \n Adres zmiennej B = %u ", (unsigned) &b );           // 4203214
    printf(" \n Adres zmiennej C = %u ", (unsigned) &c );           // 4203216
    printf(" \n Adres zmiennej X = %u ", (unsigned) &x );           // 4203220
    printf(" \n Adres zmiennej WSK = %u ", (unsigned) &wsk );       // 4203224

    a = b = c = 0;                printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );
    b=10;                          printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    wsk = &b;
    *wsk = 20;                      printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    wsk = &a;
    *(wsk +1) = 30;                 printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    *(&a + 1) = 40;                 printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    *(&c - 1) = 50;                 printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    *( (short*)&x -3) = 60;         printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    *((short *)&x -1) -1) = 70;   printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    *((short *)&wsk -5) = 80;     printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    *((short*)&wsk -2) -1)= 90;   printf( " \n A=%d, B=%d, C=%d ", a, b, c );

    getchar();
}
```

PRZYKŁADY: Dostęp do tablic za pomocą indeksów i/lub wskaźników

```
#include <stdio.h>                                     // Część wspólna przykładów na tej stronie
#define ROZMIAR 10

void main(void)
{
    int tab[ ROZMIAR ];

    // ← wczytanie liczby do tablicy
    ••• // ← przemnożenie elementu tablicy przez 2
    // ← wyświetlenie elementu tablicy
}
```

---

a) `int i;` // dostęp do elementów tablicy za pomocą **operatora indeksu**
`for( i = 0; i < ROZMIAR; i++ )`
`{`
 `scanf( "%d", &tab[ i ] );`
 `tab[ i ] = 2 * tab[ i ];` // `tab[ i ] *= 2;`
 `printf( "Tab[ %d ] = %d \n", i+1 , tab[ i ] );`
`}`

b) `int i;` // dostęp za pomocą **indeksu i operatora wyłuskania**
`for( i = 0; i < ROZMIAR; i++ )`
`{`
 `scanf( "%d", tab+i );` // `&*(tab+i) == tab+i`
 `*(tab+i) = 2 * *(tab+i);` // `*(tab+i) *= 2;`
 `printf( "Tab[ %d ] = %d \n", i+1 , *(tab+i) );`
`}`

c) `int licznik, *wsk;` // dostęp za pomocą **wskaźnika i operatora włuskania**
`for( licznik=0, wsk=tab; licznik < ROZMIAR; licznik++, wsk++ )`
`{`
 `scanf( "%d", wsk );`
 `*wsk = 2* *wsk; // *wsk *= 2;`
 `printf( "Tab[ %d ] = %d \n", licznik+1 , *wsk );`
`}`

d) `int *wsk;` // dostęp za pomocą **samych wskaźników (bez dodatkowego licznika)**
`for( wsk=tab; wsk < tab + ROZMIAR; wsk++ )`
`{` // `wsk < &tab[ROZMIAR]` ← adres "końca tablicy"
 `scanf( "%d", wsk );`
 `*wsk *= 2;`
 `printf( "Tab[ %d ] = %d \n", wsk-tab+1 , *wsk );`
`}`